

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра інформаційного права та юридичної
журналістики

08-04-22М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до організації практичних занять
та виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни
«Юридичний супровід медіапроектів»
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Медіаправо та медіабезпека»
спеціальності 061 «Журналістика»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною
радою з якості ННІП
Протокол № 10 від 21.03.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Юридичний супровід медіапроектів» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Медіаправо та медіабезпека» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Мітчук О. А., Прокопець В. Е. – Рівне : НУВГП, 2025. – 30 с.

Укладачі:

Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри інформаційного права та юридичної журналістики;

Прокопець В. Е., старший викладач кафедри інформаційного права та юридичної журналістики, начальник відділу зв'язків з громадськістю НУВГП.

Відповідальний за випуск: Мітчук О. А., доктор наук із соціальних комунікацій, професор, в.о. завідувача кафедри інформаційного права та юридичної журналістики.

Керівник групи забезпечення спеціальності 061 «Медіаправо та медіабезпека»
Мітчук О. А.

© О. А. Мітчук,
В. Е. Прокопець, 2025
© НУВГП, 2025

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	5
1.1. Опис навчальної дисципліни	6
1.2. Тематика практичних занять	9
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	10
1.4. Критерії та шкала оцінювання	10
2. Плани практичних занять	17
3. Самостійна робота студентів	24
4. Індивідуальна робота студентів	27
Рекомендована література	29

ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі, що динамічно розвивається під впливом технологій та суспільних змін, медіапроекти відіграють ключову роль у формуванні громадської думки та забезпеченні доступу до інформації. Проте, їхня діяльність нерозривно пов'язана зі складною та постійно змінною правовою площиною. Від розуміння авторського права до захисту персональних даних, від регулювання реклами до протидії дезінформації – кожен крок медіапроекту потребує кваліфікованого юридичного супроводу.

Дисципліна «Юридичний супровід медіапроектів» є ключовим компонентом освітньо-професійної програми «Медіаправо та медіабезпека». Вона покликана озброїти здобувачів вищої освіти всебічними знаннями та практичними навичками, необхідними для ефективного правового забезпечення функціонування медіапроектів на всіх етапах їхньої реалізації. Це дозволить майбутнім фахівцям не лише ідентифікувати потенційні юридичні ризики, а й успішно мінімізувати їх, захищаючи інтереси медіа в умовах сьогодення.

Ці методичні вказівки розроблені для надання здобувачам вищої освіти всебічної підтримки у самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, ретельній підготовці до практичних занять та успішному виконанні індивідуальних завдань. Особливий акцент зроблено на практико-орієнтованому навчанні, включаючи аналіз конкретних ситуацій (Case-study), що сприяє розвитку аналітичних та прикладних навичок, необхідних для ефективного юридичного супроводу в медіасфері.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1 Опис навчальної дисципліни

Актуальність вивчення дисципліни «Юридичний супровід медіапроектів»

Вивчення дисципліни «Юридичний супровід медіапроектів» є надзвичайно актуальним для студентів, які обрали освітню програму «Медіаправо та медіабезпека». Ця актуальність зумовлена низкою ключових чинників, що характеризують сучасний медіапростір:

Стрімкий розвиток та конвергенція медіа: Поява нових технологічних платформ (соціальні мережі, стрімінгові сервіси, подкасти, VR/AR), а також конвергенція традиційних та цифрових медіа створюють безліч нових правових викликів. Законодавство часто не встигає за технологічними змінами, що вимагає від фахівців глибокого розуміння чинних норм та вміння їх адаптувати до нових реалій.

Зростання правових ризиків: Медіапроекти сьогодні стикаються зі значно більшою кількістю правових ризиків, ніж раніше. Це включає позови про дифамацію, порушення авторських прав, несанкціоноване використання персональних даних, порушення законодавства про рекламу, а також виклики, пов'язані з кібербезпекою та дезінформацією. Незнання або ігнорування цих ризиків може призвести до значних фінансових втрат, репутаційних збитків та навіть припинення діяльності.

Глобалізація медіа та транскордонне регулювання: Сучасні медіапроекти часто мають глобальну аудиторію, що вимагає розуміння та дотримання не лише національного, а й міжнародного

законодавства (наприклад, GDPR Європейського Союзу, конвенції Ради Європи). Це створює складні колізії права та вимагає від фахівців здатності орієнтуватися у транскордонному правовому полі.

Роль медіа у захисті національних інтересів: Особливої ваги дисципліна набуває в контексті України, що протистоїть агресії та інформаційним атакам. Медіапроекти є ключовим елементом інформаційного фронту, і їхня правова стійкість є запорукою ефективної протидії дезінформації та захисту національного інформаційного простору. Це потребує не лише знання законів, а й вміння використовувати їх як інструмент захисту.

Формування правової культури медіасередовища: Якісний юридичний супровід сприяє не лише уникненню проблем, а й формуванню високої правової культури всередині медіакоманд. Розуміння прав та обов'язків, принципів етичної журналістики, дотримання законів – все це підвищує довіру до медіа та сприяє їхньому сталому розвитку.

Таким чином, вивчення «Юридичного супроводу медіапроектів» є не просто теоретичним курсом, а практичною необхідністю для майбутніх фахівців. Воно дозволяє їм стати компетентними радниками та захисниками, здатними забезпечити легальне, безпечне та ефективне функціонування будь-якого медіапроекту в умовах постійних змін та викликів.

Метою викладання курсу «Юридичний супровід медіапроектів»: формування у здобувачів вищої освіти комплексної системи компетенцій, що дозволяють їм ефективно орієнтуватися в динамічному правовому полі медіасфери та забезпечувати всебічний правовий захист медіапроектів на всіх етапах їх життєвого циклу.

Завданнями навчальної дисципліни є:

Ознайомлення студентів із основами медійного права: вивчення ключових законодавчих актів, що регулюють діяльність засобів масової інформації, видавничу справу, радіомовлення, телевізійне мовлення, онлайн-медіа та інші форми медіапроектів.

Вивчення питань авторського права та суміжних прав у медіасфері: надання знань щодо захисту інтелектуальної власності, прав на контент, використання творів інших авторів, ліцензування та договірних відносин.

Аналіз правового регулювання поширення інформації: розгляд питань свободи слова, обмежень на поширення інформації, захисту честі, гідності та ділової репутації, відповідальності заклеп та поширення недостовірної інформації.

Навчання правовим аспектам рекламної діяльності: вивчення законодавства про рекламу, вимог до змісту рекламних матеріалів, відповідальності за недобросовісну рекламу.

Освоєння основ договірної роботи у медіапроектах: формування навичок складання та аналізу договорів (авторських, ліцензійних, на створення контенту, на послуги, на розміщення реклами тощо).

Розвиток практичних навичок правового аудиту та оцінки ризиків: навчання ідентифікації потенційних юридичних проблем, розробці стратегій їх мінімізації та правового захисту інтересів медіапроектів.

Набуття знань про судовий та досудовий захист прав та інтересів медіасуб'єктів: ознайомлення з процесуальними аспектами вирішення спорів, представництва інтересів у суді та взаємодії з державними органами.

Розгляд міжнародних стандартів та практик: аналіз європейських та світових підходів до регулювання медіадіяльності та захисту свободи вираження поглядів.

Вивчення освітньої компоненти супроводжується набуттям таких компетентностей та результатів навчання:

Інтегральна

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики.

Загальні

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні

СК03. Здатність приймати ефективні рішення у сфері журналістики / медіаправа.

Опанувавши дисципліну «Комунікаційна риторика» здобувачі освіти повинні володіти такими ***результатами навчання:***

РН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН09. Проводити порівняльний аналіз законодавчої бази та діяльності окремих медіаінституцій України та країн Європейського Союзу.

РН11. Брати продуктивну участь у розробленні проєктів документів, що регламентують діяльність в усіх сферах журналістики, обґрунтовувати суспільну

потребу в їх прийнятті, прогнозувати результати їх впливу на суспільство.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин, денна форма	К-сть годин, заочна форма
1	Тема 1: Основи медійного права та свобода слова	4	1
2	Тема 2: Авторське право та суміжні права у медіапроєктах	4	1
3	Тема 3: Правові аспекти поширення інформації та захист репутації	4	1
4	Тема 4: Правове регулювання рекламної діяльності у медіа	4	1
5	Тема 5: Юридичний супровід онлайн-медіа та новітніх медіапроєктів	4	2
	Всього	20	6

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з освітньої компоненти проводиться за такими формами:

- оцінювання активності та роботи здобувачів освіти на лекціях;
- усне опитування на практичних заняттях або підготовка, презентація і обговорення укладеного та проаналізованого прикладного матеріалу;
- виконання контрольних або тематичнотворчих робіт та тестових завдань;
- участь в обговоренні проблемних питань / дискусія;
- використовуючи отримані навички практико-орієнтованого навчання крізь аналіз конкретних ситуацій (Case-study) аналітичні доповіді;
- виконання поточних контрольних робіт за темами змістових модулів та тестових завдань.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що визначають ступінь компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Медіабезпека та інформаційне суспільство» є:

- дотримання зазначених дедлайнів виконання всіх видів навчально-професійної роботи, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни;
- аналіз теоретико-прикладної складової акумуляції знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- використання структурних характеристик тематичного діапазону, умов результативності медіа щодо пошуку, оброблення та аналізу інформації;

- використовувати основні поняття та принципи теоретико-методологічних засади журналістської діяльності (мислення, аналіз, синтез);

- вміння застосовувати теоретико-прикладні знання у професійній діяльності;

- вміння використовувати теоретико-прикладні навички аналізу інформаційного простору України щодо особливостей функціонування медіаправового та медіабезпечного середовища.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- оцінювання роботи студента на лекціях;

- опитування на практичних заняттях;
- опрацювання завдань для самостійної роботи;
- написання модульних контролів.

Шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Вид занять	Бали	Форма контролю
Поточна складова оцінювання		
Змістовий модуль		
Практичне заняття 1. Правові основи функціонування медіа в Україні <i>Мета:</i> 1. Обґрунтуйте значення	10	Форми проведення занять – практичне заняття Методи та технології навчання – комбіноване практичне заняття:

конституційного принципу свободи слова та інформації для розвитку демократичного суспільства в Україні. 2. Визначте ключові відмінності у правовому статусі друкованих ЗМІ, телерадіоорганізацій та онлайн-медіа згідно з чинним законодавством України. 3. Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте судові рішення Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) щодо порушення статті 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (свобода вираження поглядів) у контексті діяльності ЗМІ. 4. Запропонуйте рекомендації для українських медіа щодо уникнення подібних порушень.		доповіді, повідомлення, які переходять у розгорнуту дискусію в аудиторії. Форма контролю – підготовка презентації
Практичне заняття 2. Захист інтелектуальної власності у медіапроєктах	10	Форми проведення занять – практичне заняття Методи та

Мета: 1. Обґрунтуйте, чому захист авторських та суміжних прав є критично важливим для сталого розвитку медіаіндустрії. 2. Визначте умови, за яких використання чужого контенту (фото, відео, текст) у медіапроекті вважається правомірним (наприклад, цитування, добросовісне використання, ліцензійні угоди). 3. Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте кейси порушення авторських прав відомими українськими або міжнародними медіа. 4. Запропонуйте алгоритм дій для медіапроекту, чиї авторські права були порушені, та превентивні заходи для запобігання таким порушенням.		технології навчання – демонстрація та обговорення Форма контролю – практичне заняття з виступами студентів
Практичне заняття 3. Правові виклики поширення інформації	10	Форми проведення занять – практичне заняття

та репутаційні ризики Мета: Обґрунтуйте необхідність балансу між свободою слова та захистом особистих немайнових прав (чесності, гідності, ділової репутації). Визначте правові критерії, за якими інформація може бути визнана недостовірною, та умови, за яких вона може бути спростована у судовому порядку. Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте реальні судові спори щодо захисту честі та гідності, що виникли внаслідок публікацій у ЗМІ. Запропонуйте стратегію дій для медіа, яке отримало позов про спростування інформації та відшкодування моральної шкоди.		Методи та технології навчання – демонстрація Форма контролю – групове опитування студентів
Практичне заняття 5. Юридичний супровід цифрових медіапроектів	10	Форми проведення занять – практичне заняття Методи та

Мета: Обґрунтуйте необхідність розробки чіткої політики конфіденційності та умов використання для будь-якого онлайн-медіапроекту. Визначте основні принципи захисту персональних даних відповідно до GDPR та українського законодавства. Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте кейси, пов'язані з витоком персональних даних користувачів онлайн-платформ або використанням технологій штучного інтелекту для створення медіаконтенту без належного правового регулювання. Запропонуйте правові рішення та превентивні заходи для онлайн-медіа, що працюють з великими обсягами даних або		технології навчання – демонстрація презентації та аналіз конкретних ситуацій Форма контролю – обговорення кейсів
---	--	---

використовують новітні технології.		
Усього практичні заняття	50	
Індивідуальне науково-дослідне завдання	10	Наукова стаття, або тези або реферат.
Усього поточна складова оцінювання:	60	
<i>Підсумкова складова оцінювання</i>		
2.1 Модульний контроль №1	20	Тести
2.2 Модульний контроль №2	20	Тести
Усього підсумкова складова оцінювання:	40	
РАЗОМ	100	

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Успішне опанування матеріалу дисципліни та ефективне виконання завдань практичних занять вимагають системного підходу. Рекомендуємо дотримуватися наступних порад:

Попереднє опрацювання теоретичного матеріалу. Перед кожним практичним заняттям обов'язково ознайомтеся з відповідними лекціями та рекомендованою літературою. Це створить міцну базу для розуміння та застосування теоретичних знань на практиці.

Ефективна робота з Case-study. Завдання, що передбачають аналіз конкретних ситуацій, є ключовими для розвитку практичних навичок. Рекомендується такий алгоритм:

Опис ситуації: Коротко викладіть суть обраного або запропонованого кейсу з реальної медійної чи правової практики.

Ідентифікація проблеми: Чітко визначте, яка саме юридична проблема чи виклик постає у даній ситуації.

Аналіз із застосуванням теорії: Використовуйте отримані знання з «Юридичного супроводу медіапроектів» (законодавство, прецеденти, принципи) для пояснення та інтерпретації ситуації.

Формулювання висновків/рекомендацій: Надайте обґрунтовані висновки, запропонуйте оптимальні юридичні рішення або практичні рекомендації щодо дій у подібних ситуаціях, зважаючи на мету заняття та правову етику.

Відповідальний вибір прикладів. Якщо завдання передбачає вибір конкретного медіа, ситуації чи правового акту, обирайте ті, які ви можете ґрунтовно проаналізувати, маючи доступ до достатньої інформації. Будьте готові обґрунтувати свій вибір перед аудиторією.

Аргументація та доказовість. Всі ваші твердження та висновки мають бути логічно обґрунтовані та підкріплені аргументами. Посилайтеся на наукові джерела, нормативно-правові акти, судові рішення або переконливі життєві приклади.

Якість підготовки до виступів. Якщо завдання передбачає підготовку доповіді чи презентації, приділіть увагу її структурі, чіткості викладу, логічній послідовності та візуальному оформленню. Дотримуйтеся відведеного часу.

Активна участь у дискусіях. Практичні заняття — це майданчик для обміну думками. Будьте готові долучатися до обговорень, ставити запитання,

висловлювати власну позицію та конструктивно реагувати на аргументи інших учасників.

Практичне заняття 1. Правові основи функціонування медіа в Україні

Мета: Поглибити розуміння студентами конституційних засад свободи слова та основних законодавчих актів, що регулюють медіадіяльність.

Методичні вказівки:

На цьому занятті здобувачам необхідно зосередитись на фундаментальних аспектах медійного права.

При обґрунтуванні значення конституційного принципу свободи слова, розгляньте, як цей принцип є наріжним каменем демократичного суспільства. Поясніть, чому саме для України, яка проходить складний етап формування правової держави, свобода слова має особливе значення. Зверніть увагу на статтю 34 Конституції України.

При визначенні ключових відмінностей у правовому статусі, студентам слід порівняти Закони України, що регулюють діяльність друкованих ЗМІ, телерадіоорганізацій та онлайн-медіа (зокрема, новий Закон України «Про медіа»). Зверніть увагу на відмінності у процедурах реєстрації, ліцензування, відповідальності та обмеженнях для кожного типу медіа.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study) з ЄСПЛ, оберіть 1-2 знакові рішення, де стаття 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (свобода вираження поглядів) була порушена в контексті діяльності ЗМІ. Детально проаналізуйте факти, аргументацію сторін та рішення суду.

На основі цього аналізу, запропонуйте конкретні, практичні рекомендації для українських медіа. Розгляньте, які внутрішні політики, процедури перевірки інформації, або правові консультації можуть допомогти уникнути подібних порушень у майбутньому. Підготовка презентації має містити чіткі висновки за кожним пунктом завдання.

Форма контролю: Підготовка презентації.

Практичне заняття 2. Захист інтелектуальної власності у медіапроєктах

Мета: Навчити студентів ідентифікувати об'єкти авторського права в медіаконтенті та застосовувати механізми їх правового захисту.

Методичні вказівки:

Це заняття є критично важливим для розуміння економічної та правової основи медіапроєкту.

При обґрунтуванні важливості захисту авторських та суміжних прав, зосередьтеся на тому, що контент є основним активом медіаіндустрії. Поясніть, як ефективний захист інтелектуальної власності сприяє інвестиціям, інноваціям та сталому розвитку медіабізнесу.

Визначте умови правомірного використання чужого контенту. Опрацюйте такі поняття як цитування, добросовісне використання (fair use/fair dealing), а також різні типи ліцензійних угод (наприклад, Creative Commons, стандартні ліцензії). Наведіть приклади, коли використання фото/відео/тексту є дозволеним, а коли — ні.

Під час аналізу Case-study, оберіть 1-2 реальні кейси порушення авторських прав, які стосувалися українських або міжнародних медіа. Проаналізуйте,

які об'єкти прав були порушені, якими були наслідки для порушника та які юридичні кроки було вжито.

На основі аналізу, запропонуйте детальний алгоритм дій для медіапроєкту у випадку виявлення порушення його авторських прав. Опишіть кроки: від фіксації порушення до досудового врегулювання (наприклад, направлення претензії) та судового захисту. Додатково розробіть перелік превентивних заходів для медіа (наприклад, використання водяних знаків, реєстрація прав, укладення чітких договорів з авторами). Виступи студентів мають бути структурованими та містити конкретні приклади.

Форма контролю: Практичне заняття з виступами студентів.

Практичне заняття 3. Правові виклики поширення інформації та репутаційні ризики

Мета: Розвинути у студентів навички правової оцінки інформації та розуміння механізмів захисту честі, гідності та ділової репутації.

Методичні вказівки:

Це заняття присвячене одному з найчутливіших аспектів медіаправа – балансу між свободою слова та захистом особистих немайнових прав.

Обґрунтуйте необхідність балансу між свободою слова та захистом особистих немайнових прав. Поясніть, чому абсолютна свобода слова є неможливою і які суспільні цінності вона може порушити.

Визначте правові критерії недостовірності інформації. Розрізніть оціночні судження від фактів. Опишіть умови, за яких інформація може бути спростована у судовому порядку, та які докази для цього необхідні.

Під час аналізу Case-study, оберіть 1-2 реальні судові спори щодо захисту честі, гідності та ділової репутації, що виникли внаслідок публікацій у ЗМІ (наприклад, відомі справи проти українських чи міжнародних видань). Детально проаналізуйте суть претензій, аргументи сторін, рішення суду та його обґрунтування.

На основі аналізу, запропонуйте стратегію дій для медіа, яке отримало позов про спростування інформації та відшкодування моральної шкоди. Розгляньте кроки: від внутрішнього розслідування досудової претензії, підготовки відповіді, можливості досудового врегулювання та стратегії захисту у суді.

Форма контролю: Групове опитування студентів.

Практичне заняття 4. Правове регулювання рекламної діяльності у медіа

Мета: Ознайомити студентів з основними вимогами до рекламної діяльності та наслідками порушення рекламного законодавства.

Методичні вказівки:

Це заняття є важливим для розуміння правових меж комерційних комунікацій у медіа.

Обґрунтуйте, чому держава встановлює суворі вимоги до реклами певних категорій товарів та послуг (наприклад, алкоголь, тютюн, лікарські засоби, азартні ігри). Поясніть, які соціальні ризики пов'язані з нерегульованою рекламою цих продуктів.

Визначте ознаки недобросовісної та прихованої реклами згідно з чинним законодавством України (Закон України «Про рекламу»). Наведіть конкретні приклади таких видів реклами, які ви спостерігали в українському медіапросторі.

Розгляньте аналіз конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте 1-2 приклади рекламних кампаній, які були визнані порушенням рекламного законодавства (наприклад, рішеннями Антимонопольного комітету України або Національної ради з питань телебачення і радіомовлення). Детально вивчіть, які норми були порушені та які санкції були застосовані.

На основі аналізу, запропонуйте практичні рекомендації для медіа та рекламодавців щодо створення правомірного рекламного контенту. Розробіть міні-чек-лист для перевірки рекламних матеріалів на відповідність законодавству, включаючи питання маркування, розкриття інформації про спонсорство та використання образів.

Форма контролю: Вирішення ситуаційних завдань (із захистом).

Практичне заняття 5. Юридичний супровід цифрових медіапроектів

Мета: Навчити студентів ідентифікувати та вирішувати правові питання, що виникають у діяльності онлайн-медіа та з використанням новітніх технологій.

Методичні вказівки:

Це заняття є ключовим для підготовки фахівців, які працюватимуть з сучасними цифровими медіа.

Обґрунтуйте необхідність розробки чіткої політики конфіденційності та умов використання (Terms of Service) для будь-якого онлайн-медіапроекту. Поясніть, чому ці документи є важливими для захисту як користувачів, так і самого медіа.

Визначте основні принципи захисту персональних даних відповідно до GDPR (General Data Protection Regulation) та українського законодавства. Розгляньте такі принципи як законність, справедливість, прозорість, мінімізація даних, обмеження зберігання, цілісність та конфіденційність.

Під час аналізу конкретних ситуацій (Case-study): Проаналізуйте 1-2 кейси, пов'язані з витоком персональних даних користувачів онлайн-платформ або з використанням технологій штучного інтелекту (ШІ) для створення медіаконтенту без належного правового регулювання (наприклад, питання авторства ШІ-контенту, відповідальності за «deepfake» відео).

На основі аналізу, запропонуйте правові рішення та превентивні заходи для онлайн-медіа, що працюють з великими обсягами даних або використовують новітні технології. Розробіть план дій для медіа у випадку витоку даних, або рекомендації щодо етичного та правомірного використання ШІ у редакційній практиці.

Форма контролю: Обговорення кейсів.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Пропоновані теми для самостійної роботи (рефератів):

Обираючи тему, подумайте, яка з них дозволить вам найкраще поєднати теоретичні знання з практичним аналізом.

Правові виклики гібридної війни для українських медіапроектів: аналіз законодавства та судової практики.

Проаналізуйте, як українське законодавство

(наприклад, Закони про медіа, про основи національного спротиву) регулює діяльність медіа в умовах гібридної війни. Розгляньте конкретні судові кейси, пов'язані з поширенням дезінформації або пропаганди, та обґрунтуйте роль юридичного супроводу в протидії цим загрозам.

Захист інтелектуальної власності у візуальному контенті онлайн-медіа (фото, відео, графіка): договірні та позовні механізми.

Дослідіть законодавчі норми, що стосуються авторського права на візуальний контент. Проаналізуйте різні типи ліцензійних угод. На конкретних прикладах обґрунтуйте застосування договірних механізмів для правомірного використання візуального контенту та позовних механізмів для його захисту у випадку порушень.

Відповідальність медіа за дезінформацію: порівняльний аналіз законодавства ЄС та України.

Проаналізуйте, як в Європейському Союзі (наприклад, Digital Services Act, практики регуляторів) та в Україні (Закон «Про медіа», інші акти) підходять до регулювання відповідальності медіа за поширення дезінформації. З'ясуйте відмінності та спільні риси, запропонуйте рекомендації для українського законодавства.

Правові аспекти роботи журналістів з «чутливими» даними (персональні дані, медична таємниця, державна таємниця).

Дослідіть законодавчі обмеження та вимоги щодо збору, зберігання та поширення чутливої інформації. Проаналізуйте правові наслідки порушень (наприклад, витік даних, розголошення таємниці). Обґрунтуйте, як журналісту дотримуватися балансу між суспільним інтересом та захистом приватності.

Юридичний супровід стартапів у сфері медіа: від реєстрації до укладення інвестиційних угод.

Охарактеризуйте основні етапи правового супроводу медіастартапу. Проаналізуйте вибір організаційно-правової форми, правові аспекти залучення інвестицій (наприклад, договори про інвестиції, акціонерні угоди), а також типові юридичні ризики, що виникають на стадії запуску проєкту.

Регулювання рекламних інтеграцій у подкастах та YouTube-контенті: українські та міжнародні стандарти.

Проаналізуйте, як чинне законодавство (українське, європейське) регулює розміщення реклами у нових форматах медіа (подкасти, YouTube-канали, інфлюенсер-маркетинг). З'ясуйте поняття «нативна реклама» та «продакт-плейсмент» та їх правові вимоги. Наведіть конкретні приклади регуляторних рішень або судових спорів.

Захист прав споживачів медіапослуг в умовах цифрової трансформації.

Дослідіть, як розвиток цифрових медіа впливає на права споживачів (наприклад, доступ до інформації, право на відповідь, захист від недобросовісної реклами, конфіденційність). Проаналізуйте роль державних регуляторів та громадських організацій у захисті цих прав.

Роль медіаюриста у кризових комунікаціях медіапроєкту (на прикладі реальних кейсів).

Охарактеризуйте основні етапи кризових комунікацій медіапроєкту. На прикладі 1-2 реальних кризових кейсів (наприклад, звинувачення у плагіаті, витік внутрішньої інформації, судовий позов) проаналізуйте, яку саме роль відіграє медіаюрист у формуванні публічної позиції, взаємодії з пресою та

мінімізації правових та репутаційних ризиків.

Правові аспекти створення та використання контенту за допомогою штучного інтелекту в медіа: питання авторства та відповідальності.

Дослідіть сучасні тенденції використання ШІ в журналістиці (генерація текстів, переклад, аналіз даних). Проаналізуйте складні правові питання: хто є автором контенту, створеного ШІ? Хто несе відповідальність за його достовірність чи можливі порушення (наприклад, якщо ШІ створює контент, що порушує авторські права чи містить дезінформацію)?

Порівняльний аналіз законодавства про медіа в Україні та ключових країнах Європейського Союзу.

Оберіть 1-2 країни ЄС (наприклад, Німеччину, Францію, Швецію) та порівняйте їхні підходи до регулювання медіа (свобода слова, ліцензування, захист персональних даних, правила для онлайн-платформ) з українським законодавством (зокрема, з новим Законом «Про медіа»). Визначте основні відмінності, спільні риси та потенційні шляхи гармонізації.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання	20	Наукова стаття, або тези або реферат.
---	-----------	---------------------------------------

Написання реферату

Індивідуальне завдання передбачає написання наукової статті, або тези або реферату щодо тематики медіабезпеки та інформаційного суспільства та передбачає дослідження основних питань програмного матеріалу.

Усі реферати/тези/статті повинні відповідати єдиним вимогам <https://peremena.com.ua/uk/titul-uk/vimogi-do-referatu-v-ukrayini/> .

Перелік тем для рефератів

Пропоновані теми для самостійної роботи (рефератів):

1. Правові виклики гібридної війни для українських медіапроектів: аналіз законодавства та судової практики.
2. Захист інтелектуальної власності у візуальному контенті онлайн-медіа (фото, відео, графіка): договірні та позовні механізми.
3. Відповідальність медіа за дезінформацію: порівняльний аналіз законодавства ЄС та України.
4. Правові аспекти роботи журналістів з «чутливими» даними (персональні дані, медична таємниця, державна таємниця).
5. Юридичний супровід стартапів у сфері медіа: від реєстрації до укладення інвестиційних угод.
6. Регулювання рекламних інтеграцій у подкастах та YouTube-контенті: українські та міжнародні стандарти.
7. Захист прав споживачів медіапослуг в умовах цифрової трансформації.
8. Роль медіаюриста у кризових комунікаціях медіапроекту (на прикладі реальних кейсів).
9. Правові аспекти створення та використання контенту за допомогою штучного інтелекту в медіа: питання авторства та відповідальності.
10. Порівняльний аналіз законодавства про медіа в Україні та ключових країнах Європейського Союзу.

Перелік тем може мінятися з урахуванням актуальної проблематики у сфері .

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Sydorenko N., Mitchuk O., Holik O., ...Havryliuk I., Myronets N. Improving the Financial Stability of IT Companies through Social Media Marketing. *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2022. Vol. 19. P. 1621–1632.
2. Tkachenko O., Zhylenko I., Poplavska N., Kuzmenko H., Zolyak V. Personnel behaviour management through social communications. *Estudios de Economia Aplicada*. 2021. Vol. 39. № 5.
3. Еннан Р. Є. Медіаправо: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності «Журналістика». Одеса: НУ «ОЮА», 2020. 50 с. DOI: [10.32837/11300.14907](https://doi.org/10.32837/11300.14907)
4. Бондаренко І. С. Правові основи масової комунікації: навчально-методичний посібник для студентів факультету журналістики. Запоріжжя: ЗНУ, 2011. 70 с.
5. Бондаренко І. С. Інформаційна політика та безпека: методичні рекомендації для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньо-професійної програми «Інформаційна діяльність у бізнесі, політиці та державному управлінні». Запоріжжя: ЗНУ, 2020. 95 с.

6. Інформація та реклама в Україні: зб. законодав. і нормат. актів (офіц. текст) / упоряд. Ю. В. Паливода. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2010. 440 с.
7. Кузнецова О. Д. Правові норми журналістики України: посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 352 с.
8. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
9. Основи інформаційного права України: навч. посіб. / В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В. М. Брижко; за ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного та П. В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2009. 414 с.
10. Цимбалюк В. С. Інформаційне право (основи теорії і практики): монографія. Київ: Освіта України, 2010. 388 с.
11. Павликівський В. І. Кримінально-правове забезпечення свободи слова та професійної діяльності журналістів в Україні: монографія. Харків: Панов, 2016. 488 с.
12. Поклонська О. І. Права та обов'язки журналіста як основа ефективного функціонування засобів масової інформації. *Форум права*. 2017. № 3. С. 166–171.
13. Харенко О. В. Інформаційно-правовий статус друкованих засобів масової інформації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. Вип. 16, ч. 1. С. 82-86.
14. Харенко О. В. Правове регулювання відмови у державній реєстрації друкованого засобу масової інформації. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 35, ч. 1, т. 3. С. 41-46.

Допоміжна література:

15. Кобзар Ю. М. Сучасні механізми державного регулювання телерадіомовлення: міжнародні стандарти і досвід європейських країн. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/2008-3/R_2/08kymdek.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

16. Досвід функціонування механізму державного замовлення у сфері телерадіомовлення в контексті розбудови Суспільного телерадіомовлення в Україні. Аналітична доповідь / Громадська організація «Лабораторія законодавчих ініціатив». Київ, 2008.

17. Зідорук С. І., Гнатюк С. Л. Суспільне мовлення: український варіант. *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 4 (9). С. 77–84.

Інформаційні ресурси

18. Сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c> (дата звернення: 15.09.2025).

19. Сайт Суспільного мовлення. URL: <https://suspilne.media/> (дата звернення: 15.09.2025).

20. Умови та правила Facebook. URL: <https://ru-ru.facebook.com/policies> (дата звернення: 15.09.2025).

21. Сайт Організації Об'єднаних націй. URL: <https://www.un.org/ru/> (дата звернення: 15.09.2025).

22. Сайт справ Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/rus> (дата звернення: 15.09.2025).

23. Сайт Міністерства інформаційної політики України. URL: <https://mip.gov.ua/> (дата звернення: 15.09.2025).

24. Сайт Центру демократії та верховенства права. URL: <https://cedem.org.ua/> (дата звернення: 15.09.2025).

25. Сайт Харківської правозахисної групи. URL: <http://khpg.org/> (дата звернення: 15.09.2025).

26. Сайт Незалежної медійної ради. URL: <https://www.mediarada.org> (дата звернення: 15.09.2025).

27. Національна спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org/> (дата звернення: 15.09.2025).

28. Про Медіа: Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 5. Ст. 41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text> (дата звернення: 15.09.2025).

29. Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації: Закон України від 24.12.2015 № 917-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 7. Ст. 61. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/917-19> (дата звернення: 15.09.2025).

30. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 50. Ст. 310. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.09.2025).

31. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> (дата звернення: 15.09.2025).

32. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17> (дата звернення: 15.09.2025).

33. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 15.09.2025).

34. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text> (дата звернення: 15.09.2025).